

Grondwettelijk Hof

**Toespraak van André ALEN, Voorzitter van het Grondwettelijk Hof,
ter gelegenheid van de installatie op 3 maart 2020 van
Mevrouw Yasmine KHERBACHE als rechter in het Grondwettelijk Hof**

Hooggeachte aanwezigen, in al uw titels en hoedanigheden,
Mesdames et Messieurs, en vos titres et qualités,
Sehr geehrte Damen und Herren,
Beste Collega's,

- A -

- I. Het leven van onze nieuwe rechter, Mevr. Yasmine KHERBACHE, ontvouwt zich als een boeiend verhaal. Het is dan ook geen toeval dat wijlen journalist Jef LAMBRECHT haar levensverhaal te boek heeft gesteld met als titel : « Yasmine Kherbache. Van Algerije tot de Wetstraat », in 2014 uitgegeven door Van Halewyck.
- II. Zij werd geboren in Deurne, op 3 april 1972, als dochter van een Algerijnse vader, de heer Mustapha Kherbache, en een Belgische moeder, Mevr. Margaretha Mertens. Haar ouders leerden elkaar kennen in Antwerpen, toen haar vader studeerde aan de Antwerpse Zeevaartschool en haar moeder in de diamantsector werkte. Tot haar zesde levensjaar groeide zij, samen met haar jongere broer Sofiane, op in Algerije. Haar vader werkte er als projectontwikkelaar voor de Algerijnse overheid.

Wegens de toenemende onveiligheid in Algerije, beslisten haar ouders in 1978 om terug te keren naar België waar zij in het landelijke Oelegem, het geboortedorp van haar moeder, samen met haar leeftijdsgenoten het eerste leerjaar kon aanvatten. In de jaren na hun vertrek uit Algerije, werd het land geteisterd door jihadistische terreur en een burgeroorlog die het leven kostte aan meer dan 100.000 Algerijnse burgers. Het liet een diepe indruk na en legde mee de basis voor haar grote gehechtheid aan de fundamenten van de democratische rechtsstaat.
- III. Haar middelbare studies volgde zij in het college Sint-Ursula te Lier waar ze Latijn-Wiskunde-Wetenschappen volgde. Na haar humaniora wilde zij zich inschrijven voor de studies Landbouwingenieur aan de Katholieke Universiteit Leuven, maar door een speling van het lot koos zij uiteindelijk voor de faculteit

Rechten. Zij doorliep haar studies met brio waarbij zij toen reeds een bijzondere interesse voor het staatsrecht toonde. Ik hoop dat uw dienaar, als toenmalig hoogleraar staatsrecht, daartoe enigszins heeft bijgedragen. In elk geval was mijn quotering voor haar van 18 op 20 eerder zeldzaam en zelfs uitzonderlijk. In het studentenleven was haar favoriete stek het kunstencentrum STUK. Zij engageerde zich ook in de Leuvense Wetswinkel die gratis juridische eerstelijns hulp aanbiedt. Het recht concreet en toegankelijk maken voor iedereen, zou ook later nog, in haar verdere loopbaan, een stokpaardje blijven.

Dankzij Erasmus kon zij een jaar in Barcelona studeren waar zij, toeval of niet, zich verdiepte in het grondwettelijk recht en meer in het bijzonder, in de Catalaanse kwestie, opnieuw een uiterst actueel thema. Barcelona bood uiteraard meer dan complexe institutionele vraagstukken. Zij stortte zich in het rijke culturele leven van de stad, en zulks op zeer actieve wijze, door bv. als straatmuzikant wat bij te verdienen. Die combinatie van het juridische en het culturele zal ook in haar latere loopbaan nog opduiken.

- IV. Na haar studies in Leuven, specialiseerde zij zich in het sociaal recht aan de ULB. Haar toenmalige professor VANNES moedigde haar aan om zich in te schrijven aan de Brusselse balie. Zij combineerde haar studies met een stageplaats bij meester Carl BEVERNAGE van het kantoor De Bandt, Van Hecke & Lagae, het huidige Linklaters. Zij heeft later meermaals benadrukt dat de kansen die zij daar kreeg, bepalend zijn geweest voor haar loopbaan. Naam of afkomst speelden er geen rol, wel competenties en engagement. Dit engagement, evenals werklust, waren er bij haar in overvloed. Naast haar stage aan de balie en haar studies aan de ULB, was zij ook vrije studente aan de faculteit Antropologie van de KU Leuven. Omdat het recht niet losstaat van de samenleving en van het moreel en cultureel waardenkader, wilde zij zich hierin verder verdiepen, om zowel het recht als de samenleving beter te begrijpen. Zij is dan ook steeds een groot pleitbezorger geweest van een kruisbestuiving tussen verschillende disciplines. Die uitwisseling zorgt immers voor nieuwe inzichten en ideeën. « Kennis delen is kennis vermenigvuldigen » was en is nog steeds haar motto.
- V. Na haar stage aan de Brusselse balie koos zij voor de uitbouw van een « nichekantoor », of een kantoor dat zich geheel toelegt op één of twee rechtsgebieden, te dezen het sociaal recht en het intellectueel eigendomsrecht. Dit deed zij samen met Meester Jef NIETVELT, collega en mentor aan de balie van Antwerpen. Zij engageerde zich ook in de kunstensector en ijverde voor een beter statuut voor de kunstenaars. Zij werd woordvoerder van het Nationaal Kunstenaarsplatform en startte een eerstelijns hulp voor kunstenaars. Deze bouwde zij structureel uit tot wat vandaag gekend is als het Cultuurloket. Zij spoorde de bevoegde Minister van Sociale Zaken Frank VANDENBROUCKE aan om werk te maken van een beter kunstenaarsstatuut. De Minister vroeg haar in 2004 om dat statuut op zijn kabinet te komen uitwerken. Zo zette zij haar stap naar de politiek. Van activiste werd zij beleidsmaakster.

Als adjunct-kabinetschef van Minister VANDENBROUCKE volgde zij eveneens de Staatshervorming op, waarbij zij o.m. de regionalisering van het arbeidsmarktbeleid uitwerkte. In 2009 werd zij kabinetschef van Vlaams Minister Ingrid LIETEN. In die hoedanigheid volgde zij het Oosterweeldossier en slaagde zij er mee in om, in de plaats van een viaduct, te kiezen voor een tunnel, ten einde zo de leefbaarheid van Antwerpen te vrijwaren. Als kabinetschef van Eerste Minister Elio DI RUPO, van december 2011 tot mei 2014, werd zij meermaals geconfronteerd met - jawel – de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zoals de arresten nrs. 30/2003 en 73/2003 over de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde en het arrest nr. 125/2011 dat aanmaande dringend werk te maken van de opheffing van de discriminatie tussen arbeiders en bedienden. In verband met die laatste problematiek, werd, na een marathononderhandeling van 27 uur met de sociale partners, mede dankzij haar constructieve inbreng, een akkoord bereikt.

- VI. In 2012 overtuigt Patrick JANSSENS haar om de stap te zetten naar de « actieve » politiek. Zij wordt lokaal actief als fractieleidster en voorzitter van sp.a Antwerpen en in 2014 wordt zij Vlaams Parlements lid. De Wetstraatpers roept haar uit tot een van de beste parlementsleden, inzonderheid wegens haar dossierkennis en haar stijl, namelijk een te duchten debater, « die echter steeds de bal speelt, en nooit de man of vrouw ». Complexe juridische vraagstukken of gevoelige maatschappelijke thema's, schuwde zij niet, integendeel. Haar medewerkers spoorde zij aan om creatief te zijn en vooral veel te lezen, ook auteurs waarvan zij de mening niet delen. « Duik dieper in je dossier en zoek tot je de parel vindt », was een van haar zegswijzen.

In 2019 werd zij verkozen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers, waar zij vooral Buitenlandse Zaken, Migratie, Justitie en Institutionele Zaken opvolgde. In november 2019 mocht zij, met ruime steun van haar collegae-parlementsleden, de stap zetten naar het Grondwettelijk Hof, een terugkeer naar haar eerste liefde, de rechtspraak.

- VII. De echte liefde, die vindt ze thuis, bij haar echtgenoot Gert Adriaenssens, waarmee ze sinds haar zeventiende samen is, en hun twee kinderen, Gloria en César. Onze nieuwe rechter heeft altijd benadrukt dat haar carrière niet mogelijk was geweest zonder de steun van haar echtgenoot en haar familie. « Gert is mijn Marty » zegt zij, verwijzend naar de echtgenoot, steun en toeverlaat van rechter Ruth Bader Ginsburg, voor wie zij een grote bewondering koestert.
- VIII. Mevr. KHERBACHE kan terugblikken op een erg gevarieerde en verdienstelijke loopbaan. Thans start zij een veelbelovende loopbaan als rechter bij het Grondwettelijk Hof, dat zal kunnen genieten van haar rijke kennis en haar veelzijdige ervaring.

- B -

- IX. Le 14 novembre 2019, la Chambre des représentants a présenté Madame Yasmine KHERBACHE comme juge à la Cour constitutionnelle. Elle a été nommée en cette qualité par arrêté royal du 10 décembre 2019, à la suite duquel elle a prêté serment, le 17 décembre 2019, dans les mains du Roi. Depuis lors, elle a déjà participé aux délibérés et aux audiences de la Cour.
- X. La présentation de la Chambre des représentants était fondée sur l'article 34, § 1er, 2°, de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle. Cette disposition fait référence à la condition d'avoir été pendant cinq ans au moins membre d'une chambre fédérale ou d'un parlement de communauté ou de région. Elle est un des nombreux équilibres qui caractérisent la composition de notre Cour.

Over deze evenwichten wil ik het thans hebben. Ik heb immers moeten vaststellen dat de kennis ter zake vaak onvoldoende aanwezig is.

Ook over de zogenaamde « politisering » van het Hof zijn er de jongste tijd vele dingen geschreven of verteld die voorbijgaan aan de beweegredenen van de Grondwetgever van 1980 bij de oprichting van het Grondwettelijk Hof.

Terloops zal ik, steeds met inachtneming van de vereiste rechterlijke terughoudendheid en uitsluitend in persoonlijke naam, enkele mogelijke verbeteringen met betrekking tot de samenstelling en de werking van het Hof *de lege ferenda* voorstellen voor de toekomst.

* * * * *

- XI. Tout d'abord, je veux vous livrer quelques réflexions sur la *ratio legis* de la Cour constitutionnelle, qui répondent à deux questions : pourquoi le contrôle de constitutionnalité des normes législatives a-t-il été introduit par le Constituant en 1980, et seulement à partir de cette date ? ; et pourquoi ce contrôle était-il réservé à la Cour constitutionnelle ?

La première question est la plus facile. La Constitution belge de 1831 a institué un État unitaire décentralisé, doté d'un seul législateur qui jouissait d'un tel statut que la loi était censée être inviolable et qu'il appartenait au législateur lui-même d'apprécier la constitutionnalité de ses normes. Naturellement, cette théorie n'a pas pu perdurer après les réformes de l'État de 1970 et de 1980, celles-ci ayant reconnu également les législateurs de communauté et de région. Si l'ancienne théorie avait été maintenue, chaque législateur aurait en effet pu contrôler la constitutionnalité de ses propres normes, ce qui aurait affecté l'unité d'interprétation de la Constitution et lui aurait fait perdre par conséquent son caractère suprême.

La seconde question a trait à la raison pour laquelle le Constituant a choisi de confier le contrôle de constitutionnalité des normes législatives à une nouvelle

institution, à savoir la Cour constitutionnelle. La réponse s'inscrit dans la tradition continentale, instaurée il y a précisément 100 ans par Hans KELSEN (1881-1973), qui estimait qu'un contrôle de constitutionnalité est nécessaire dans un État de droit. Contrairement au modèle anglo-saxon du contrôle de constitutionnalité diffus des lois, dans lequel ce contrôle revient à chaque juge sous le contrôle des juridictions normalement compétentes, il a été opté, sur le continent européen, pour le modèle du contrôle de constitutionnalité centralisé des lois, et ceci dans le prolongement de la théorie de KELSEN. Dans ce modèle, la Constitution crée une juridiction supérieure et indépendante placée en dehors du pouvoir judiciaire, et cette juridiction possède le monopole du contrôle des normes législatives au regard de la Constitution.

Ce modèle kelsénien existe dans 18 Etats membres de l'Union européenne et dans 32 Etats membres du Conseil de l'Europe. Dans certaines de ces cours constitutionnelles siègent d'anciens politiciens, mais pas autant qu'en Belgique où, pour compenser le transfert de l'ancienne prérogative appartenant au Parlement à la Cour constitutionnelle, il est prévu que 6 des 12 juges qui composent cette Cour sont d'anciens parlementaires. Je reviendrai encore sur cet équilibre. Toutes les règles relatives à la composition de la Cour et aux équilibres qui seront abordés, sont consacrées par la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle et non par l'article 142 de la Constitution, lequel se contente de renvoyer en la matière au législateur spécial.

Je rappelle brièvement les règles relatives à la composition de la Cour constitutionnelle inscrites principalement aux articles 31 à 34 de la loi spéciale précitée.

XII. La *première règle* concerne la *parité linguistique*.

La Cour est composée de douze juges : six juges d'expression néerlandaise qui forment le groupe linguistique néerlandais et six juges d'expression française qui forment le groupe linguistique français (art. 31). Chaque groupe linguistique choisit, en son sein, un président (art. 33). Les deux présidents siègent dans toutes les affaires (art. 59, al. 1er) en vue de l'unité de la jurisprudence. La présidence en fonction est exercée à tour de rôle par chaque président pour une période d'un an débutant le premier septembre de chaque année (art. 54). La voix du président en fonction est prépondérante en cas de parité des voix (art. 56, dernier alinéa), ce qui est plutôt rare, parce que la Cour essaie toujours d'arriver à un consensus.

La règle de parité linguistique s'applique aussi aux référendaires (art. 35, al. 1er), aux greffiers (art. 40) et à chaque niveau du personnel administratif (art. 42, al. 1er).

Cette règle de parité linguistique reflète le caractère bipolaire des institutions fédérales. En outre, les intérêts légitimes des germanophones ne sont pas perdus de vue par le législateur spécial : d'une part, un juge appartenant au groupe des juristes professionnels (art. 34, § 4), un référendaire d'expression

néerlandaise et un référendaire d'expression française (art. 35) doivent justifier d'une connaissance suffisante de l'allemand; d'autre part, tous les arrêts sont publiés au *Moniteur belge* avec une traduction en allemand (art. 65; voir aussi l'article 24).

XIII. La *deuxième règle* a trait à une autre parité déjà mentionnée, à savoir la *parité « professionnelle »*.

D'après l'article 34 de la loi spéciale, pour pouvoir être nommé juge de la Cour constitutionnelle, le candidat doit être âgé de 40 ans et appartenir, soit à la catégorie dite des « juristes professionnels », soit à la catégorie des anciens parlementaires. Avant d'identifier les deux catégories, il faut mentionner la règle importante selon laquelle les deux catégories sont représentées d'une manière paritaire au sein de chaque groupe linguistique. Chaque groupe linguistique composé de six juges compte donc trois « juristes professionnels » et trois anciens parlementaires. Au total, la Cour est composée de six « juristes professionnels » et de six anciens parlementaires.

Pour appartenir à la catégorie des anciens parlementaires, il faut d'avoir été pendant cinq ans au moins membre du Parlement fédéral ou d'un Parlement de communauté ou de région. Les « juristes professionnels », qui doivent aussi être âgés de 40 ans, doivent avoir, en Belgique et pendant au moins cinq ans, occupé une des fonctions suivantes : pour toute la Cour, un juge au moins doit avoir occupé la fonction, soit de conseiller ou de membre du parquet à la Cour de cassation, soit de conseiller d'Etat ou au moins de premier auditeur ou de premier référendaire au Conseil d'Etat; un juge au moins doit avoir été référendaire à la Cour constitutionnelle; et un juge au moins doit avoir occupé la fonction de professeur de droit dans une université belge.

En outre, la Cour délibère et statue en étant composée de sept juges, deux au moins doivent être des « juristes professionnels » et deux au moins doivent être des anciens parlementaires (art. 55, al. 2).

XIV. La *troisième règle* concerne *le sexe des juges*.

A cet égard, l'article 34, § 5, de la loi spéciale dispose que la Cour se compose de « juges de sexe différent », tant en ce qui concerne le groupe des juristes professionnels que le groupe des anciens parlementaires, et il dispose aussi que la Cour « compte au moins un tiers des juges de chaque sexe ». Avec la nomination de notre nouveau juge, cette dernière condition est remplie.

XV. La *quatrième règle* concerne *la présentation* et la nomination des juges.

D'après l'article 32 de la loi spéciale, les juges sont nommés à vie (lire : jusqu'à l'âge de 70 ans; art. 4 de la loi ordinaire du 6 janvier 1989) par le Roi sur une liste double présentée alternativement par la Chambre des représentants et par le Sénat, et celle-ci est adoptée à la majorité des deux tiers des suffrages des membres présents.

- XVI. Het vereiste van een *tweederden meerderheid* strekt ertoe toevallige politieke meerderheden uit te sluiten en aldus bij te dragen tot een grotere representativiteit, en derhalve ook legitimiteit, van het Hof.

Hierbij nog twee bijkomende bedenkingen.

Het is nergens voorgeschreven, maar samen met anderen, o.m. emeritus voorzitter BOSSUYT, vraag ik me af of, naar analogie van andere grondwettelijke hoven, bv. bij de reglementen van Kamer en Senaat, niet moet worden voorzien in *hoorzittingen*, niet alleen voor de kandidaten-beroepsjuristen, zoals reeds vaak het geval is geweest, maar ook voor de kandidaten-gewezen parlementsleden. Deze hoorzittingen kunnen bijdragen tot een grotere legitimiteit. Mogelijk zijn deze zittingen ook een geschikt forum om de onontbeerlijke voldoende of passieve kennis van de andere landstaal te toetsen.

Een tweede bedenking is of er niet ergens in de procedure, eveneens bij reglement, moet worden voorzien in een *beperkt adviesrecht van het Grondwettelijk Hof*: « beperkt », niet alleen omdat het niet-bindend zou zijn, maar ook omdat het niet de bedoeling zou hebben om de evenredigheidsregel – waarover onmiddellijk meer - te omzeilen, doch wel om aan de bevoegde parlementaire commissie te laten weten welke profielen het Hof op een bepaald ogenblik het meest nodig heeft (bv. burgerrechtelijk, strafrechtelijk, fiscaalrechtelijk of andere geschoolden). Een bijkomende mogelijkheid om in de nodige expertise te voorzien is, met toepassing van artikel 91 van de bijzondere wet op het Hof, het beroep op externe experts als *amici curiae*, zoals ook het Italiaanse Grondwettelijk Hof bij beslissing van 8 januari 2020 in zijn regels van procesvoering heeft voorzien.

- XVII. *La cinquième et dernière règle n'est pas prévue par la loi spéciale, mais il s'agit d'une règle coutumière. D'après cette règle, appliquée au sein de chaque groupe linguistique, les mandats des juges sont répartis en application de la représentation proportionnelle des partis politiques à la Chambre des représentants. Lorsqu'un mandat de juge devient vacant, les résultats de la dernière élection à la Chambre des représentants sont donc pris comme critère pour déterminer, au sein du groupe linguistique concerné, le parti politique qui pourra présenter le prochain juge.*

Zelfs wanneer deze « politieke spelregel » bijdraagt tot een meer evenredige en derhalve meer evenwichtige en representatieve samenstelling, gaat het om zulke belangrijke regel dat hij méér verdient te zijn dan een loutere gewoonte. Ik vraag me daarom af of hij niet dient te worden *verankerd in de bijzondere organieke wet* op het Hof, zodat er ook klaarheid wordt geschapen omtrent de status van die regel en de mogelijke afwijkingen ervan. Ook rijst de vraag of, met het oog op de toepassing van de regel, hieraan niet *meer doorzichtigheid* dient te worden gegeven, bv. via een officiële bekendmaking na elke verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

- XVIII. Als laatste punt dien ik nog de zgn. « *professionele pariteit* » te behandelen, het gelijke aantal beroepsjuristen en gewezen parlementsleden. Voor velen gaat het om het meest betwiste evenwicht. Hierin zijn evenwel diverse punten te onderscheiden.
- A. Ik meen dat de aanwezigheid van gewezen parlementsleden *niet as such in vraag* dient te worden gesteld. Zowel de historische oorsprong van het Grondwettelijk Hof als zelfs de rechtsvergelijking kunnen die aanwezigheid verantwoorden. Overigens is de aanwezigheid van gewezen parlementsleden van aard om zowel de legitimiteit van het Hof als de maatschappelijke en politieke aanvaardbaarheid van zijn uitspraken te vergroten. En ook de beroepsjuristen, die vanzelfsprekend eveneens een politieke overtuiging hebben, worden tevens via de besproken politieke proportionaliteitsregel benoemd. Met verwijzing naar het bekende beeld van een grondwet, die, wat haar interpretatie betreft, zich mettertijd losmaakt van haar auteurs, op dezelfde wijze als een schip de haven verlaat, durf ik te stellen dat de rechters van het Hof na hun benoeming eveneens voldoende afstand kunnen nemen van de politieke partijen, zonder vanzelfsprekend hun ideologisch gedachtegoed te verloochenen. De botsing van al die onderscheiden visies tijdens de beraadslagingen is overigens een intellectuele rijkdom.
- B. De grootste kritiek in binnen- en buitenlandse rechtsleer betreft *de grote vertegenwoordiging* van de gewezen parlementsleden in het Hof, namelijk ten belope van de helft. Ook Hans KELSEN, die nochtans niet gekant was tegen de aanwezigheid van onafhankelijke niet-beroepsjuristen, zou daarbij ongetwijfeld bedenkingen hebben gehad. Komt daarbij nog dat de vrees voor een « *gouvernement des juges* », voor wat het Grondwettelijk Hof betreft, terecht is weggedeemsterd. Desalniettemin is het onbetwistbaar moeilijk – ja zelfs nauwelijks doenbaar – om het aantal gewezen parlementsleden te verminderen zonder een aantal representatieve maatschappelijke gedachtenstromingen uit te sluiten. Nog erger dan de besproken vermindering, zou evenwel een verhoging van het totale aantal rechters zijn, omdat dit de evenwichten binnen het Hof en vooral de goede werking van het Hof wezenlijk in gevaar zou brengen. Daarenboven is het in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de desbetreffende politieke partijen om goede en bekwame kandidaten voor te stellen, die binnen het Parlement op een ruime consensus kunnen rekenen.
- C. In dit verband kan ik niet de vraag, hoe delicaat ook, ontwijken of de kandidaten ook jurist moeten zijn. Ik meen dat elke kandidaat, dus ook een gewezen parlements lid, ten minste *licentiaat of master in de rechten* dient te zijn. Samen met anderen, met inbegrip van emeritus voorzitter BOSSUYT, geloof ik dat de toegenomen complexiteit daartoe noopt, in het bijzonder ten gevolge van de meergelaagde rechtsorde waarbij

vooral rekening moet worden gehouden met de Luxemburgse en de Straatsburgse rechtspraak. Voor de toekomst twijfel ik er niet aan dat het beter zou zijn voor de werking van het Hof en voor het beraad dat elke rechter een universitair geschoolde jurist zou zijn.

D. Omtrent de overige vereisten blijven er nog twee andere vragen. De eerste vraag, namelijk of er niet nog méér categorieën van beroepsjuristen zouden moeten zijn, beantwoord ik ontkennend, nu dat het thans vaak reeds moeilijk is om de vereiste categorieën te gepasten tijde precies in te vullen (of « hoe meer categorieën, hoe moeilijker »); het gevaar is ook niet denkbeeldig dat daardoor uiteindelijk minder gekwalificeerde beroepsjuristen zouden worden voorgedragen. De tweede vraag is of voor de gewezen parlementsleden vijf jaar parlementaire ervaring volstaat. Deze vereiste zou m.i. in de toekomst best worden verstrengd. Het is immers niet zonder reden dat in de basiswet van 1983 acht jaar ervaring in een federale Kamer, derhalve een minimale ervaring gedurende twee vroegere federale legislaturen, werd vereist.

XIX. Wellicht zijn er nog andere onderwerpen die zouden kunnen worden behandeld, omdat zij tot een wijziging van de bijzondere wet op het Grondwettelijk Hof nopen. Ik denk bv. aan de afschaffing van de beslissende stem van de voorzitter in functie, behoudens wanneer het beroep of de vraag de bevoegdheidsverdelende regels betreft, door te bepalen dat, naar analogie van artikel 97 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, er in dat geval geen schending van de Grondwet zou worden vastgesteld. Dit is ook het geval in het Duitse Bundesverfassungsgericht. Het zou logisch voortvloeien uit het vermoeden van de grondwettigheid van de wet, zoals ook het geval is in de Waleffe doctrine.

* * * * *

- C -

XX. Dames en heren,
Geachte genodigden,

Samen met de Collega's hebben wij een groot vertrouwen in Mevr. Yasmine KHERBACHE als nieuwe rechter. Niet alleen haar CV maar ook haar gehechtheid aan de waarden van een democratische Rechtsstaat sporen ons daartoe aan.

Wij heten haar van harte welkom en wij hopen dat haar aanwezigheid in ons midden voor haar eveneens een genoegen zal zijn.

Hierbij verklaar ik Mevr. Yasmine KHERBACHE plechtig geïnstalleerd als rechter in het Grondwettelijk Hof.